

Finansdepartementet

*Skatte- och tullavdelningen
Skatteadministrativa enheten*

Uppskov med betalning av preliminär skatt för nystartade företag

I promemorian föreslås att nystartade företag på ansökan skall få uppskov i tre månader med betalningen av preliminär skatt, om inte särskilda skäl talar emot det.

Förslaget medför en ändring av 11 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483).

Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2003.

1 Förslag till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

Härigenom föreskrivs att 11 kap. 5 § skattebetalningslagen (1997:483) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

5 §

F-skatt och särskild A-skatt skall betalas med lika stora belopp varje månad enligt bestämmelserna i 16 kap. 5 eller 6 §.

Skattemyndigheten får på begäran av den skattskyldige besluta att F-skatt och särskild A-skatt skall betalas endast under vissa kalendermånader, om den skattskyldiges näringsverksamhet pågår under endast en del av kalenderåret och det finns särskilda skäl.

Skattemyndigheten skall på begäran av en skattskyldig med nystartad näringsverksamhet besluta att F-skatt eller särskild A-skatt skall börja betalas tre månader senare än vad som följer av bestämmelserna i 16 kap. 5 § första och andra styckena, dock inte senare än den 12 augusti året efter inkomståret, om

- 1. den skattskyldige inte redan bedriver näringsverksamhet, och*
- 2. inte särskilda skäl talar emot det.*

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003 och tillämpas första gången på preliminär skatt som avser inkomståret 2003.

2 Bakgrund

Näringsdepartementet tog under våren 2001 fram förslag till regeländringar i syfte att ge tydliga förenklingar för små företag. I förutläggningarna ingick att förslagen skulle kunna genomföras någorlunda snabbt och inte fick annat än marginellt påverka statens finanser negativt. Förslagen togs fram i samråd med en referensgrupp med praktisk erfarenhet från småföretagens verksamhet (Simplex-gruppen).

I maj 2001 bildades en informell arbetsgrupp för att studera och utveckla förslagen. Gruppen leddes av rättschefen Per Erik Lindeberg (N). Övriga deltagare var kanslirådet Stefan Pärnhem (Ju), kammarrättsassessorn Fredrik Fries (Fi), departementssekreteraren Nils-Fredrik Carlsson (Fi), kanslirådet Kent Ivarsson (N), ämnessakkunniga Åsa Mattsson (N), ämnessakkunnige Lars Falkenlind (N) och skattedirektören Björne Sjökvist (Riksskatteverket, RSV).

Arbetsgruppen avslutade sitt arbete i november 2001 och kom fram till att ett av förslagen, uppskov med betalning av preliminär skatt för nya företag, bör genomföras. Förslaget behandlas i denna promemoria.

3 Gällande regler

Den som bedriver näringsverksamhet skall liksom andra skattskyldiga betala preliminär skatt. Detta görs vanligen genom en särskild debitering av preliminär skatt, antingen i form av F-skatt, eller i form av särskild A-skatt. Debiteringen skall så nära som möjligt stämma överens med den slutliga skatten. Det görs ingen skillnad mellan nystartad verksamhet och redan pågående verksamhet.

F-skatt och särskild A-skatt skall debiteras i en post och betalas med lika stora belopp varje månad. Detta framgår av 11 kap. 4 och 5 §§ skattebetalningslagen (1997:483, SBL). Sådan preliminär skatt skall ha debiterats senast den 18 januari under inkomståret eller, om den grundar sig på en preliminär taxering under inkomståret, så snart som möjligt. Om debitering sker under året efter inkomståret skall denna göras senast den 30 juni. Efter inkomstårets utgång krävs dock särskilda skäl för att debitera preliminär skatt.

F-skatt och särskild A-skatt skall enligt 16 kap. 5 § SBL betalas av den skattskyldige senast den 12 i varje månad under tiden februari till januari. I januari och augusti skall dock skatten betalas senast den 17. Den som utöver F-skatt eller särskild A-skatt skall redovisa mervärdesskatt på beskattningsunderlag som beräknas överstiga 40 miljoner kronor, skall dock även i augusti betala den preliminära skatten senast den 12. F-skatt och särskild A-skatt som debiteras efter inkomstårets ingång skall betalas senast på de ordinarie betalningsdagarna i var och en av de månader som återstår efter utgången av antingen den månad då skatten debiterats eller, om skatten debiterats efter den 20 i en månad, efter utgången av den följande månaden.

Preliminär skatt som har debiterats efter den 20 december under inkomståret skall betalas senast den förfallodag som infaller närmast efter det att 30 dagar har gått från debiteringsdagen. Förfalldagar är i detta sammanhang den 26 januari, den 12 och 26 i månaderna februari – juli samt den 12 augusti.

Den preliminära skatten inkluderar både beräknad direkt skatt och, för de företag som har helårsredovisning av mervärdesskatt, även den beräknade mervärdesskatten. För fysiska personer ingår även egenavgifter i debiteringen.

Regler om anstånd med betalning av skatt, inklusive debiterad preliminär skatt, finns i 17 kapitlet SBL. I 2-6 §§ regleras möjligheten till anstånd vid omprövning eller överklagande, avyttring, totalförsvartjänstgöring och ärenden om undvikande av dubbelbeskattning. Av 17 kap. 7 § SBL framgår att anstånd kan medges även i andra fall om det föreligger synnerliga skäl.

4 Tre månaders uppskov med preliminär skatt

Förslag: Fysiska och juridiska personer som startar en ny näringsverksamhet, skall på begäran medges uppskov i tre månader med att börja betala F-skatt och särskild A-skatt. Som förutsättning skall gälla att den skattskyldige inte redan bedriver näringsverksamhet och att inte särskilda skäl talar emot det.

Nystartade företag har ofta låga intäkter under inledningsskedet medan den preliminära skatten skall betalas med lika stort belopp varje månad. Detta innebär att nystartade företag inledningsvis ofta förskotterar skatten till staten. I många fall leder detta till ökad skuldsättning i företaget för att kunna klara inbetalningarna. Det kan även leda till att likviditetsproblem uppstår under de första verksamhetsmånaderna om finansieringsmöjligheterna är begränsade.

Problematiken har uppmärksammats i NUTEK:s rapport ”Förbättra för nyföretagaren” från december 1999. Av denna framgår bl.a. att många som kontakter NUTEK:s Startlinjen tycker att det är svårt att förutsäga det ekonomiska resultatet för det första verksamhetsåret. Många uppger att det eventuella överskottet i början behövs för investeringar i näringsverksamheten. Betalningarna av preliminär skatt under det första året upplevs därför av många som ett problem. Startlinjen får också indikationer på att dagens system upplevs som stelbent och främst utgår ifrån skattemyndighetens ”villkor”, inte företagarens situation.

Den möjlighet som står en nyföretagare till buds för att undvika att betala den preliminära skatten är att ansöka om anstånd enligt 17 kap. 7 § SBL. För att anstånd skall kunna medges krävs då att synnerliga skäl föreligger. Enligt prop. 1996/97:100 skall anstånd enligt denna paragraf medges med restriktivitet. Den avses vara tillämplig när det är fråga om tillfälliga betalningssvårigheter orsakade av sociala skäl och andra liknande omständigheter. För näringsidkare bör anståndsgivningen präglas av en viss ytterligare restriktivitet. Den restriktiva tillämpningen

av anstånd enligt 17 kap. 7 § SBL medför alltså i praktiken ingen lättnad för nyföretagare.

Det förekommer att företagen för att klara av sin likviditet, i strid med gällande regler, underskattar sitt underlag för skattedebitering när den preliminära självdeklarationen upprättas. Det kan också förekomma att man i stället begär ändrad beräkning av den debiterade skatten och på motsvarande sätt underskattar underlaget för skattens debitering. Ett sådant förfaringssätt kan leda till ansvar enligt skattebrottslagen (1971:69). Det leder också till senare inbetalning av skatt till staten. Förutom statens kreditkostnader för detta medför det kostnader för ökad administrativ hantering hos såväl skattemyndigheterna som företaget.

För att minska likviditetsproblemen för nystartade företag bör en formell möjlighet införas att redan från början medge ett uppskov med inbetalning av preliminär skatt under de tre första verksamhetsmånaderna. Ett sådant uppskov medför att nyföretagaren slipper betala preliminär skatt under de första månaderna, men istället får betala ett högre belopp under resterande delen av året. Den totalt inbetalade preliminärskatten skall även fortsättningsvis så nära som möjligt stämma överens med den slutliga skatten.

Enligt uppgifter som arbetsgruppen inhämtat från RSV finns det inga tekniska hinder att genomföra ett system för uppskov med preliminär skatt, vare sig under inkomståret eller efter detta.

Man kan inte utgå ifrån att ett system som förbättrar likviditeten i företaget inledningsvis men som innebär att ett högre månatligt belopp måste avsättas för skattebetalning under resterande del av året passar alla skattskyldiga. Systemet bör därför inte vara obligatoriskt, utan uppskov bör medges endast om den skattskyldige begär det.

Förslaget är avsett att underlätta för dem som inte redan bedriver näringsverksamhet att starta nya företag. De som sedan tidigare bedriver näringsverksamhet får antas vara införstådda med hur preliminärskattesystemet fungerar och redan innan de utökar sin verksamhet eller startar en ny verksamhet ta hänsyn till att den preliminära skatten skall betalas redan från början.

Förslaget bör, för att inte otillbörligen gynna någon viss verksamhetsform, omfatta såväl fysiska som juridiska personer.

Genom att införa en möjlighet för nya företag att få uppskov med betalningen av den preliminära skatten förbättras likviditeten för dessa eftersom de normalt bör hinna få betalning för de första fakturorna innan preliminär skatt skall börja betalas. Systemet kan således ge nystartade företag en möjlighet att tjäna in pengarna innan skatten skall betalas in.

Förslaget torde också motverka att företaget medvetet uppger för låga intäkter i samband med den preliminära självdeklarationen eller jämkar ned den preliminära skatten till noll.

Genom förslaget förskjuts statens inkomster framåt i tiden. Detta medför vissa räntekostnader, se avsnitt 5.

Erfarenhetsmässigt ökar risken för att staten inte får betalt för sina skatte- och avgiftsfordringar ju längre tid som går mellan det att den skattskyldige får inkomsten och det att han skall betala skatten som belöper på den. Det finns också en risk för att några nyföretagare hamnar

i svårigheter genom att de konsumerar intäkter i företaget, vilka borde ha avsatts för betalning av den uppskjutna preliminära skatten. Den skatteskuld som under uppskovstiden hinner ackumuleras kan i några fall leda till att skuldbördan blir övermäktig. För att motverka detta krävs informationsinsatser till de nystartade företag som får uppskov. Det ankommer främst på RSV och skattemyndigheterna att genomföra sådana, men även andra aktörer, som kronofogdemyndigheterna i den förebyggande verksamheten och Startlinjen inom NUTEK kan förväntas medverka vid informationsspridningen.

Förslaget är tänkt att underlätta för ovana företagare att komma igång med verksamheten. Det kan emellertid inte uteslutas att oseriösa skattskyldiga försöker utnyttja uppskovsmöjligheten i skatteundandragande syfte. Som nyss konstaterats ökar risken för uppbördsförluster ju längre tid som förflyter mellan det att den skattskyldige uppbär inkomsterna och det att skatten skall betalas. Det är rimligt att ett beslut om uppskov föregås av en prövning i det enskilda fallet om särskilda skäl kan anses tala emot att erbjuda uppskovsmöjligheten. Sådana särskilda skäl kan t.ex. vara skatteskulder eller annat som i sig skulle utgöra hinder mot att utfärda en F-skattsedel.

5 Offentligfinansiella och andra effekter

En undersökning har gjorts hos RSV avseende nystartade aktiebolags slutliga och preliminära skatt för 1999. Av aktiebolagen var det 54,1 procent som inte betalade någon preliminär skatt alls under det första verksamhetsåret. Sammantaget uppgick kvarskatten för dessa företag till 63,8 procent av den slutliga skatten för nystartade aktiebolag.

Beräkningar har gjorts avseende räntekostnaden (periodiserad bruttoeffekt) av att förskjuta de tre första skatteinbetalningarna i nystartade företag med tre månader. Kostnaden beräknas understiga en miljon kronor per år (beroende på hur stor andel av de enskilda näringsidkarna och handelsbolagen som inte betalar någon preliminär skatt i dag). Det är också tänkbart att andelen företag som inte betalar någon skatt alls, dvs. har noll-debitering, under det första året skulle kunna sjunka till följd av förslaget. Beräkningarna inkluderar inga sådana effekter varför den slutliga kostnaden för förslaget kan bli lägre än ovan angivna kostnad. Den kassamässiga effekten av förslaget kan beräknas bli försumbar, eftersom den preliminära skatten fortfarande i de flesta fallen kommer att betalas under tiden februari inkomståret – januari året efter inkomståret.

Skatteförvaltningens kostnader för att administrera det föreslagna uppskovet har av RSV uppskattats vara försumbara. Kostnaderna bedöms därför kunna hanteras inom befintliga anslag. Genom att de allra flesta som ansöker om uppskov kan förväntas få sin ansökan beviljad, kan endast ett fåtal överklaganden på grund av vägrat uppskov förväntas belasta de allmänna förvaltningsdomstolarna.

Konsekvenser för små företag

Företagsorganisationer och företag har i flera sammanhang påtalat de likviditetsproblem som uppstår i samband med att ett företag startas.

Genom förslaget motverkas dessa och nyföretagandet kommer att underlättas.

Den föreslagna regeln torde inte leda till att företagen måste vidta några särskilda administrativa eller praktiska åtgärder. I samband med inlämnande av skatte- och avgiftsanmälan borde det vara tillräckligt att de företag som önskar uppskov markerar detta med ett kryss. Inte heller kan någon ökad tidsåtgång eller ökade kostnader förutses till följd av regleringen. Eftersom förslaget omfattar i princip alla nystartade företag leder det inte till några konkurrenssnedvridande effekter mellan nystartade företag. Möjligen kan en viss snedvridning i konkurrensen uppstå mellan nystartade och redan befintliga företag. Det problemet skall dock, med tanke på den korta uppskovstiden och med tanke på att de likviditetsproblem som ofta uppstår för nystartade företag i sig har en negativ inverkan på deras konkurrenssituation, inte överdrivas.

Ovan har nämnts att det kan finnas en risk att företagare konsumerar intäkter i företaget, vilka borde ha avsatts för betalning av den uppskjutna preliminära skatten. Ett sådant beteende bör dock kunna motverkas genom särskilda informationsinsatser till de nystartade företag som ansöker om uppskov.

6 Författningskommentar till förslaget till lag om ändring i skattebetalningslagen (1997:483)

11 kap. 5 §

I paragrafen införs ett nytt *tredje* stycke. Genom ändringen införs en möjlighet för nystartade företag att få uppskov med betalning av preliminär skatt i tre månader. Bestämmelsen omfattar inte det fallet att en skattskyldig övertar en redan pågående näringsverksamhet.

Uppskov skall medges endast om den skattskyldige begär det och särskilda skäl inte talar emot uppskov. Om en ansökan om uppskov ingår som ett led i ett förfarande för att försöka undkomma skatt föreligger det naturligtvis särskilda skäl mot att medge uppskov. Som andra exempel på fall där särskilda skäl att inte medge uppskov ofta torde föreligga kan nämnas inte bara de fall ansökan om F-skatt avslås på grund av att hinder föreligger för utfärdande av sådan skattsedel enligt 4 kap. 11 § skattebetalningslagen (1997:483, SBL) utan även de fall där sökanden i och för sig inte ansöker om F-skattsedel, men inte hade kunnat få en sådan på grund av att motsvarande hinder föreligger. Det kan dock inte uteslutas att det finns fall där uppskov kan vara motiverat trots att sådant hinder föreligger. Även i fall där den skattskyldige inte lämnar en preliminär självdeklaration förrän långt efter den tidpunkt som verksamheten startats kan särskilda skäl ofta anses föreligga mot att medge uppskov. Den skattskyldige har ju i dessa fall redan själv tagit sig en icke avsedd kredit med den preliminära skatten. Det är skattemyndigheten som har bevisbördan för att särskilda skäl föreligger mot att medge uppskov.

Ett medgivet uppskov innebär att den skattskyldige får börja betala sin preliminära skatt tre månader senare än vad som annars skulle ha varit fallet. Genom reglerna i paragrafens första stycke, att preliminärskatten skall betalas med lika stora belopp varje månad, kommer han när han börjar betala den preliminära skatten att få betala ett högre månatligt belopp än vad som varit fallet utan uppskov för att hela den preliminära skatten skall hinna bli betald under året.

Uppskovsreglerna är tillämpliga även i de fall skattemyndigheten beslutar att den skattskyldige skall betala F-skatt eller särskild A-skatt endast under vissa kalendermånader i enlighet med reglerna i paragrafens andra stycke. Det innebär att även i sådana fall får den preliminära skatten under verksamhetens första år betalas tre månader senare än vad som annars skulle ha varit fallet.

I de fall den preliminära skatten debiteras efter inkomstårets utgång, kommer på grund av reglerna om betalning av sådan skatt i 16 kap. 5 § tredje stycket SBL hela beloppet att få betalas vid ett tillfälle, men tre månader senare än vad som varit fallet om uppskov inte hade medgetts. Det finns dock en borte begränsning av uppskovstiden som innebär att uppskovet inte får innebära att betalning av den preliminära skatten får göras senare än den 12 augusti året efter inkomståret. Preliminärskattesystemet bygger på principen att preliminär skatt skall betalas under det år inkomsterna förvärvas. I de fall den preliminära

skatten debiteras först under året efter inkomståret, har den skattskyldige vanligen inte lämnat en korrekt preliminär deklaration i tid. Därigenom har han skaffat sig en icke avsedd skattekredit. I sådana fall torde vanligen särskilda skäl tala emot ett uppskov.

Ett beslut om uppskov med betalning av preliminär skatt är ett beslut om debitering av preliminär skatt och överklagas till allmän förvaltningsdomstol i enlighet med reglerna i 21 kap. 1 § SBL. Länsrättens beslut får prövas av kammarrätten endast om den har meddelat prövningstillstånd (22 kap. 11 § SBL).